

Federatie van Rudolf Steinerscholen in Vlaanderen VZW

Mandaatgroep secundair onderwijs - eindtermen & leerplanontwikkeling

Nachtegalstraat 8- 2060 Antwerpen - Tel 03/237 87 10 - Fax 03/257 16 54

e-mail: leerplannen.steinerschool@pandora.be

Specifieke eindtermen voor de derde graad secundair onderwijs

zoals goedgekeurd bij Besluit van de Vlaamse regering op 16 september 2005

(B.S. 05 december 2005, p.52370)

1. Waarnemen.

De leerlingen kunnen:

1. waarnemen door in een opdracht fenomenen zintuiglijk te observeren en hun waarnemingen exact te verwoorden en bij te stellen;
2. in de waarnemingsfase afzien van oordelen en/of interpretaties;
3. kunstzinnige activiteiten en/of wetenschappelijke experimenten gebruiken om
 - a. het waarnemen te verscherpen en te verdiepen
 - b. en dit aanwenden in verschillende cultuurdomeinen zoals exacte wetenschappen, geschiedenis, kunstgeschiedenis, talen, kunst en muziek
4. het gevoel als waarnemingsorgaan gebruiken in welbepaalde opdrachten
 - a. bij het beschrijven van fenomenen
 - b. * en om de gevoelens van anderen te leren waarnemen;
5. tijdens welbepaalde opdrachten geconcentreerd en met hun gevoel luisteren
 - a. naar meer complexe cultuurproducten zoals literatuur, voordracht, toneel en muziek
 - b. naar zichzelf en anderen bij activiteiten zoals toneel spelen en musiceren

2. Denken

De leerlingen kunnen:

6. hun denkbeelden tot een visuele of auditieve uitvoering brengen
 - a. binnen een welbepaalde opdracht
 - b. en in verschillende cultuurdomeinen zoals exacte wetenschappen, kunstgeschiedenis, talen, kunst en muziek;
7. *erkennen dat hun eigen voorstellingen en oordelen een kleuring kunnen hebben, afhankelijk van hun denkstijl, hun positie en hun relatie met de waarneming;
8. hun wiskundig ruimtelijk denken verrijken met driedimensionale weergaven bij kunstzinnige of technische opdrachten en bij het maken van een ontwerp voor welbepaalde opdrachten;
9. voorstellingsvrij denken in welomschreven wiskundige oefeningen;
10. theoretisch denken zowel in welomschreven kunstzinnige als wetenschappelijke opdrachten;
11. aangeven welk denkmodel ze gebruiken in bepaalde leeropdrachten.

3. Oordelen

De leerlingen kunnen:

12. onderscheiden in welke mate sympathie en antipathie hebben meegespeeld bij het vormen van een oordeel binnen een bepaalde opdracht;
13. na het kennismaken met verschillende standpunten een eigen oordeel formuleren binnen welomschreven leersituaties in verschillende cultuurdomeinen zoals geschiedenis, talen, kunst en muziek;
14. op basis van eigen ervaringen tijdens projecten en excursies en die van hun medeleerlingen hun denkbelden omtrent maatschappelijke vraagstukken aanvullen en hierover een genuanceerd oordeel vormen.

4. Onderzoeken

De leerlingen kunnen:

15. aan de hand van diverse zoeksystemen – waaronder geautomatiseerde – en binnen verschillende cultuurdomeinen zoals wetenschappen, geschiedenis, talen, kunst en muziek gericht bronnenmateriaal verzamelen, ordenen en selecteren;
16. een onderzoeksopdracht plannen, uitvoeren en evalueren bij een theoretisch, een kunstzinnig of een technisch project;
17. de resultaten van een onderzoeksopdracht formuleren, een standpunt bepalen, beargumenteren, toetsen aan andere standpunten en hierover rapporteren.

5. Kunstzinnigheid

De leerlingen kunnen:

18. grote kunststromingen herkennen, het verband met hun tijdsgeest leggen en dit als referentiekader gebruiken tijdens kunstzinnige activiteiten en bij het onderzoek van hun eigen tijd, cultuur en geschiedenis;
19. in een kunstzinnig proces structuren herkennen zoals bij muzikale, plastische en architecturale composities;
20. de eigenheid herkennen van artistieke domeinen zoals architectuur, muziek, beeldende kunst en literatuur;
21. * creativiteit omvormen tot kunstzinnigheid
 - a. door uit te gaan van waarneming, inleving en de eigenheid van context en materialen,
 - b. door het pendelen tussen waarnemen en handelen bij het kunstzinnig proces;
 - c. en dit ook gebruiken in welbepaalde leeropdrachten zoals in het wetenschappelijk onderzoek, teamvorming, zelfreflectie, expressie, praktische opdrachten en sociale interactie;
22. zich afstemmen op het geheel om tot een gemeenschappelijk kunstzinnig proces te komen zoals bij het musiceren, toneelspelen en sociale projecten;
23. * inzien dat mensen in het kunstzinnig proces vele facetten van hun wezen tonen en brengen hiervoor respect op;
24. * vertrouwen ontwikkelen in het eigen en het gemeenschappelijke kunstzinnige proces en kunnen de kunstenaar in andere mensen en in zichzelf ervaren.

6. Vormgeven

De leerlingen kunnen binnen de context van een leeropdracht en mits begeleiding:

25. voor een concrete opdracht een ontwerp en/of plan maken dat beantwoordt aan een bepaalde vraag of probleemstelling;
26. bij een ruimtelijke opdracht de voorstelling van hun ontwerp omzetten in een precieze visuele weergave en deze gebruiken tijdens het uitvoeren;
27. a. een tijdsplanning maken van een concreet project
b. en bij de uitvoering overleggen, bijsturen en beslissingen nemen;
28. bij de uitvoering van de opdracht:
 - a. regels van de vakdiscipline toepassen
 - b. kennis van en inzicht in het gebruik van de materialen toepassen,
 - c. met zorg en respect omgaan met gereedschap en uitrusting,
 - d. de opgegeven maten en/of criteria respecteren ,
 - e. door orde en netheid de veiligheid en efficiëntie bevorderen,
 - f. omgaan met machines en apparaten en daarbij rekening houden met de veiligheidsvoorschriften .

7. Ondernemen

De leerlingen kunnen in de verschillende cultuurdomeinen zoals exacte wetenschappen, geschiedenis en kunstgeschiedenis, talen, kunst en muziek , binnen de context van een leeropdracht en mits begeleiding:

29. initiatief nemen en verantwoordelijkheid dragen tijdens individuele en groepsprojecten;
30. bij een eigen initiatief:
 - a. plannen, organiseren en communiceren,
 - b. toetsen aan de realiteit,
 - c. en de deadlines respecteren.
31. hun zin tot ondernemen tonen in een individueel en/of een groepsproject en dit ook presenteren voor een ruim publiek;
32. * concentratie, doorzettingsvermogen opbrengen, geduld nastreven, flexibel zijn, creativiteit nastreven en leren omgaan met stress.

8. Team vormen

De leerlingen kunnen in de verschillende cultuurdomeinen zoals exacte wetenschappen, geschiedenis en kunstgeschiedenis, talen, kunst en muziek, binnen de context van een leeropdracht en mits begeleiding:

33. in een dialoogcultuur actief deelnemen;
34. door onderling overleg tot een taakverdeling komen;
35. alle teamleden respecteren ongeacht hun taak of rol, en leiding nemen of aanvaarden in groepsprocessen;
36. door teamwerk oplossingen laten ontstaan bij onverwachte situaties in groepsprojecten;
- 37.* hun eigen gedrag waarnemen tijdens teamwerk.

9. Zelfreflecteren

De leerlingen kunnen:

38. terugkijken naar zichzelf in leersituaties en groepsprocessen en daarover rapporteren;
39. aangeven binnen een bepaalde leercontext en onder begeleiding dat ze zich bewust zijn van eigen beperkingen en talenten;
40. zich bij welbepaalde leersituaties verplaatsen in verschillende standpunten en zienswijzen en dit gebruiken om het eigen standpunt te vormen of bewust te maken.